

Tyto zkoušky podávají zdánlivě příznivé výsledky pro posouzení obsahu, zvl. síry, železa a mědi v rudě z údolí Střední Opavice. Rozhodující však bude rentabilita těžby, t. j. poměr nákladů na kutací práce, třídění, drcení, odvoz a hutní zpracování s veškerou režii k ceně získaných produktů. Zdálo by se, že osud této těžby rud, vyskytujících se jen v poměrně tenkých žilách, vrostlých do prahorní tvrdé, třeba břidlicovité ruly, bude asi stejný, jako historická těžba zlata, hornicky dobývaného. Tato se vyplácela patrně potud, pokud se prováděla primitivním rýžováním zlatonosných písků a štěrků, do nichž bylo zlato vplaveno tisíciletou denudační prací vod a ledu. Zdá se však, že bývalé mohutné nánosy těchto štěrků byly staletým přehrabáváním již vyčerpány. Zbývá tedy rudné bohatství slezských Jeseníků, jež mohlo býti v minulosti jen z malé části exploatováno, a to dnes tím spíše, že tyto rudy obsahují i jiné, dnes tak ceněné kovy a minerály. O tom nám podá konečný posudek právě prováděný výzkum Opavska našimi vědeckými odborníky. Bude však nutno rozšířit tento výzkum i na okres benešovský, na nějž upozorňoval zejména náš slezský znalec horní rada Bartoneč.*

Rudní bohatství okolí Horního Benešova zkoumal již dříve prof. dr. Fr. SLAVÍK a v přítomné době — díky hlavně neúnavné iniciativě dr. Maretha — je studuje prof. dr. Jar. Koutek. Z Masarykovy university byla letos vyslána brigáda prof. dr. Zapletala. Též dr. Kruta věnuje Hornobenešovsku neutuchající zájem. (Pozn. redakce.)

Slavomír Hořejš

„Chemie fází“ prof. Františka Walda

Zamyslíme-li se nad lidskou tvořivou činností jak v době přítomné, tak i v letech minulých, zjistíme brzy, že se ubírá v zásadě dvěma cestami: cestou analytickou a — v ojedinělejších případech — cestou syntetickou. Představitelé obou způsobů tvoření mají pro pokrok lidského vědění a poznávání důležitý význam, jehož bylo vždy dosahováno pouze harmonickou kombinací obou myšlenkových method. Všimněme si nyní, v čem spočívá jejich vzájemný rozdíl:

*) Pro důležité práce úřední, zvl. na projektech údolních přehrad na řece Moravici, neměl jsem možnost další osudy plánů Lowagových a jeho osoby sledovati, ale chci se o to ještě pokusit.

Kdežto analytikové rozebírají určitý problém do nejmenších podrobností, jest osou činnosti vědců s mozky syntetickými snaha, soustřediti ve svých myslích co největší množství zdánlivě nejrůznějších poznatků a zkušeností cizích a vytvořiti na jejich základě závěry co možná nejvšeobecnější, případně nové theorie, jež pak ukazují novým pracovníkům cestu a pomáhají určovat, které nové otázky mají analysovat. K práci syntetické jest potřebí největších lidských duchů, oplývajících širokým rozhledem a hlavně žhavým pracovním elánem, spolu s odvahou neustále se učit a neustále nové poznávat. Velký příklad syntetika máme v ještě žijícím profesoru EINSTEINOVÍ, který, jak říká dr. ing. VLČEK, vytvořil zdařilou synthesesou výsledků pozitivistického empiriokriticizmu a racionalizmu nový, epochální názor relativistický na děje fysikální i světové.

Sloučení dvou názorů a směrů zdánlivě kontradikčních jest třeba provésti též i v chemii, hlavně v chemii fysikální. V této věci čekáme na pravého člověka, jehož možnému vývoji připravil cestu svými geniálními myšlenkami a vývody profesor WALD. Ano, jest nezbytně třeba provésti synthesesu Waldova pozitivisticko-empirického fázového názoru s převládajícím názorem atomisticko-racionálním, jak říká dr. Vlček. Právem se domníváme, že řešení otázek z obou názorů plynoucích bude míti pro chemii netušený význam.¹

¹) Teprve dnes, když se po několikaměsíčním studiu počínám orientovat v těchto otázkách a problémech, mohu poděkovat panu doc. dr. V. ŠTEPÁNSKÉMU, který mne zadáním této práce do STM na všechny ony krásné a originální myšlenky prof. Walda po prvé upozornil a na ně též mou pozornost upoutal. Jeho skvělé přednášky o mnohorozměrné geometrii ve šk. roce 1947-48 byly vlastně základem, z něhož jsem vyšel. A když jsem poznal nádherné aplikace této geometrie, provedené prof. Waldem, přesvědčil jsem se, jak nesmyslné jsou námitky, vyslovované někdy proti přednášení nepovinných předmětů a mnohorozměrné geometrie zvláště. Zároveň chci na tomto místě poděkovati panu dr. ing. Františku WALDOVI za skutečně vzácnou ochotu a laskavost, s níž mi půjčoval a stále ještě půjčuje cenné separáty a práce svého otce, jež by mi jinak byly prakticky nedostupné.

Nejprve několik slov o prof. Františku WALDOVI samém: Narodil se r. 1861 v Brandýsku u Slaného v Čechách. Ačkoli pocházel z německé rodiny, navštěvoval české školy a stal se posléze upřímným a poctivým Čechem. Po absolvování odboru technické chemie na Německé vysoké škole technické v Praze r. 1882 vstoupil do závodní chemické laboratoře kladenských železáren a stal se za čtyři léta jejím šéchemikem. Na Kladně působil Wald do r. 1908, kdy byl jmenován řádným profesorem theoretické a fysikální chemie i metallurgie na České vysoké škole technické v Praze, kde působil dvacet let. Po onemocnění mozkovou mrtvicí r. 1928 přesídlil do Vítkovic, kde zemřel r. 1930.

O jeho životě píše též fysikální chemik Gerald DRUCE ve své knize „Two Czech chemists: Bohuslav Brauner and František